

Art. 94. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w tydzień po ogłoszeniu.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Sławoj Składkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

350.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 22 marca 1928 r.

o sądach pracy.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Sądy pracy powołane są do rozstrzygnięcia spraw spornych cywilnych, wynikających ze stosunku pracy i nauki zawodowej pomiędzy pracodawcami a pracownikami lub uczniami oraz pomiędzy pracownikami tego samego przedsiębiorstwa (art. 6-ty punkt g) tudzież do rozpoznawania spraw karnych o przekroczenia przepisów prawnych o ochronie pracy najemnej.

Właściwość rzeczowa sądów pracy obejmuje spory wynikające z umowy o pracę lub naukę zawodową we wszelkich dziedzinach pracy, bez względu na to, czy pracodawcami są osoby fizyczne czy prawne bądź prawa prywatnego, bądź prawa publicznego, z zastrzeżeniem przepisów art. 5, z wyjątkiem sporów, wynikających z umów o pracę lub naukę zawodową w gospodarstwach rolnych i leśnych oraz w przedsiębiorstwach z nimi związanych, które nie posiadają przeważającego charakteru przemysłowego lub handlowego.

Minister Sprawiedliwości, Minister Pracy i Opieki Społecznej i Minister Rolnictwa łącznie mogą w drodze rozporządzenia rozszerzyć właściwość rzeczową sądów pracy na spory, wynikające z umowy o pracę lub naukę zawodową w gospodarstwach rolnych i leśnych oraz w przedsiębiorstwach z nimi związanych, które nie posiadają przeważającego charakteru przemysłowego lub handlowego bądź w stosunku do całego obszaru, na którym obo-

wiązuje niniejsze rozporządzenie, bądź w stosunku do poszczególnych okręgów sądów apelacyjnych.

Art. 2. Poszczególne sądy pracy ustanawiają wspólnem rozporządzeniem Minister Sprawiedliwości oraz Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrami: Spraw Wewnętrznych, Skarbu, Rolnictwa oraz Przemysłu i Handlu.

W razie, gdy utworzenie sądu pracy oddzielnie od sądu powiatowego (pokoju) nie jest wskazane, Minister Sprawiedliwości i Minister Pracy i Opieki Społecznej będą władni wspólnem rozporządzeniem utworzyć sąd pracy w obrębie sądu powiatowego (pokoju).

Przepisy powyższych ustępów stosuje się także w razie znoszenia sądów pracy oraz dokonywania zmian dotyczących ich siedziby lub granic okręgów.

Art. 3. Rozporządzenie, ustanawiające sąd pracy, określa jego okrąg; okrąg ten obejmować może jeden lub więcej obszarów gminnych, lub tylko część obszaru gminnego.

W wypadku, określonym w ust. 2 art. 2, okrąg sądu pracy obejmuje okrąg danego sądu powiatowego (pokoju).

Właściwość sądu pracy uchyla właściwość władz administracyjnych oraz sądów powszechnych. Właściwość sądów pracy nie uchyla właściwości wojskowych sądów karnych w zakresie tych przestępstw i osób, które wedle obowiązujących ustaw poddane są tej właściwości.

Strony wiodące spór nie mogą zrzec się właściwości sądu pracy na rzecz sądów powszechnych z zastrzeżeniem przepisu art. 24, natomiast mogą poddać każdą poszczególną sprawę należącą do właściwości sądów pracy orzecznictwu sądu polubownego.

Art. 4. Rozporządzenie niniejsze, o ile dotyczy spraw cywilnych (art. 1), stosuje się z zastrzeżeniem wyjątków, przewidzianych w art. 5, do następujących kategorii pracowników i uczniów:

- a) do robotników (art. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę robotników — Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 324);
- b) do osób, które na mocy umowy o pracę, zawartej z przedsiębiorcą, wyrabiają, przerabiają lub wykańczają przedmioty, zamówione przez przedsiębiorcę, bądź we własnym mieszkaniu, bądź w innym, nie należącym do przedsiębiorcy miejscu pracy (chałupników);
- c) do dozorców domowych;
- d) do służby domowej (pracowników domowych);
- e) do pracowników umysłowych (art. 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o umowie o pracę pracowników umysłowych — Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323) nie wyłączając tego rodzaju pracowników zatrudnionych w instytucjach państwowych i samorządowych oraz zatrudnionych na statkach morskich;
- f) do uczniów i praktykantów, w gałęziach pracy, objętych niniejszym artykułem.

W razie rozszerzenia właściwości rzeczowej sądów pracy w zakresie, przewidzianym w art. 1 ust. 3, rozporządzenie niniejsze będzie się stosowało ponadto do pracowników i uczniów w gospodarstwach rolnych i leśnych oraz w przedsiębiorstwach z nimi związanych, które nie posiadają przeważającego charakteru przemysłowego lub handlowego.

Art. 5. Rozporządzenie niniejsze nie stosuje się do następujących kategorii pracowników:

- a) do pracowników umysłowych, których stała płaca gotówkowa przekracza 10.000 zł. rocznie, w gospodarstwach zaś rolnych i leśnych oraz w przedsiębiorstwach z nimi związanych, które nie posiadają przeważającego charakteru przemysłowego lub handlowego — 3.600 zł. rocznie;
- b) do osób, zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w urzędach państwowych i urzędach związków komunalnych;
- c) do nauczycieli kontraktowych szkół państwowych, publicznych i samorządowych.

Art. 6. Sąd pracy jest właściwy w sprawach cywilnych (art. 1), jeżeli przedmiot sporu w pieniądzu lub w wartości pieniężnej nie przewyższa kwoty 5.000 złotych:

- a) w sporach o wynagrodzenie należne z tytułu umowy o pracę lub naukę zawodową;
- b) w sporach, dotyczących rozpoczęcia, dalszego trwania i rozwiązania stosunku pracy i nauki zawodowej;
- c) w sporach dotyczących świadczeń i roszczeń o odszkodowanie z stosunku pracy lub nauki zawodowej, w szczególności w sporach, dotyczących urlopów, potrąceń z płac na rzecz pracodawcy, kary umownej lub regulaminowej;
- d) w sporach, dotyczących świadectw oraz książeczek obrachunkowych i służbowych;
- e) w sporach, wynikających z należenia do kasy emerytalnej lub zapomogowej, o ile ustawy lub statuty tych instytucji nie powierzają rozstrzygnięcia tych sporów sądom specjalnym lub instytucjom rozjemczym;
- f) w sporach, dotyczących wypowiedzenia i usuwania z mieszkań, stanowiących uposażenie służbowe lub część jego a nieobjętych ustawą z dnia 11-go kwietnia 1924 r. o ochronie lokatorów (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 406) w brzmieniu obowiązującym w stosunku do kategorii osób objętych art. 4 i o ile powyższe spory ulegają rozpoznawaniu w drodze sądowej;
- g) w sporach, dotyczących pretensyj, jakie na podstawie objęcia wspólnej pracy roszczą wzajemnie przeciw sobie pracownicy, zatrudnieni u tego samego pracodawcy;
- h) w sporach, dotyczących wykonania tych postanowień umów zbiorowych, które nie są objęte wyraźnie indywidualnymi umowami o pracę, a które dotyczą stosunku indywidualnego pracy.

Art. 7. Do orzecznictwa sądów pracy w sprawach karnych należą sprawy o przekroczenia prze-

pisów: o czasie pracy, o urlopach dla pracowników, o pracy młodocianych i kobiet, o umowie o pracę robotników i pracowników umysłowych, o kaucjach, składanych przez pracowników, o pośrednictwie pracy, o przekroczenia przepisów, dotyczących higieny pracy i bezpieczeństwa pracy, oraz sprawy o niewykonanie nakazów, wydawanych przez inspektorów pracy, o ile sprawy powyższe ulegały dotychczas rozpoznawaniu w pierwszej instancji przez sądy powiatowe (pokoju).

Art. 8. W razie zbiegu przestępstwa, podlegającego orzecznictwu sądu powszechnego, z przestępstwem, podlegającym orzecznictwu sądu pracy, każdy z tych sądów rozpoznaje sprawę o przestępstwo, należące do jego właściwości.

Wyrok, orzekający karę łączną, wydaje sąd powszechny.

Art. 9. Sądy pracy powołane są również do rozstrzygnięcia wszelkich spraw karnych, przekazanych w pierwszej instancji orzecznictwu inspektorów pracy, tudzież spraw karnych o przekroczenia, wymienione w art. 7, jeżeli do orzecznictwa w nich powołane są jakiegokolwiek inne władze administracyjne, o ile skazany orzeczeniem inspektora pracy lub innej władzy administracyjnej wnosi w myśl obowiązujących przepisów żądanie przekazania sprawy sądowi.

Art. 10. Koszty utrzymania sądów pracy ponosi Skarb Państwa.

Art. 11. Sąd pracy składa się z przewodniczącego, zastępcy (zastępców) przewodniczącego oraz najmniej z dziesięciu ławników i podwójnej liczby zastępców z każdej z dwu grup: pracodawców i pracowników.

Przewodniczącego i zastępcę przewodniczącego powołuje z pośród sędziów Minister Sprawiedliwości.

Przewodniczący sądu pracy i jego zastępca, o ile pełnią czynności w samoistnych sądach pracy, otrzymają z reguły uposażenie grupy „A”, przewidziane w ustawie z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnym i administracyjnym oraz prokuratorów (Dz. U. R. P. Nr. 134, poz. 1107). W przypadku gdy na przewodniczącego sądu pracy lub jego zastępcę jest powołany sędzia, który otrzymywał uposażenie wyższej grupy, to otrzymuje on uposażenie, odpowiadające uposażeniu przywiązanemu do stanowiska, jakie posiadał w czasie powołania na stanowisko przewodniczącego sądu pracy, względnie jego zastępcy.

Przewodniczący sądu pracy i jego zastępca w przypadku ust. 2 art. 2 będą powołani z grona sędziów danego sądu powiatowego (pokoju) i pod względem służbowym podlegają oni nadal naczelnikowi sądu powiatowego (pokoju), o ile on sam nie jest przewodniczącym sądu pracy.

Do każdego sądu pracy winna być przydzielona odpowiednia liczba urzędników i funkcjonariuszów niższych do załatwiania czynności biurowych, o ile sąd pracy nie jest utworzony w obrębie sądu powiatowego (pokoju) w myśl ust. 2 art. 2.

Art. 12. Ławników sądów pracy powołuje w równej liczbie z każdej z dwóch grup (art. 11) na

okres dwuletni Minister Sprawiedliwości na wspólny wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministra Przemysłu i Handlu względnie Ministra Rolnictwa na podstawie list kandydatów, przedstawianych przez izby przemysłowo-handlowe, względnie izby rolnicze, lub stowarzyszenia zawodowe pracodawców oraz przez stowarzyszenia zawodowe pracowników, czynne w okręgu sądu pracy, oraz list kandydatów, przedstawianych przez zarządy przedsiębiorstw i instytucji państwowych i samorządowych, czynnych w okręgu sądu pracy, a nie należących do stowarzyszeń zawodowych pracodawców. Jednocześnie powoływana jest podwójna liczba zastępców dla każdego sądu pracy. Każda lista kandydatów przedstawiona przez wyżej wymienione instytucje i stowarzyszenia, winna obejmować potrójną liczbę osób w stosunku do liczby wolnych stanowisk ławników i ich zastępców.

Przy powoływaniu ławników i zastępców ławników z grupy pracodawców przedstawiane kandydaty winny być uwzględniane w miarę możliwości proporcjonalnie do liczby pracowników, zatrudnionych przez ogół członków stowarzyszeń zawodowych pracodawców i przez przedsiębiorstwa i instytucje państwowe i samorządowe, uprawnione do przedstawiania list kandydatów, z grupy zaś pracowników—o ile możliwości proporcjonalnie do liczby pracowników, zrzeszonych w stowarzyszeniach zawodowych pracowniczych.

W razie nieistnienia stowarzyszeń zawodowych pracodawców lub pracowników w okręgu sądu pracy lub w razie uchylecia się tych stowarzyszeń od przedstawiania kandydatów w wyznaczonym im terminie, Minister Sprawiedliwości na wspólny wniosek Ministra Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministra Przemysłu i Handlu względnie Ministra Rolnictwa powołuje odpowiednie kategorie ławników i zastępców według własnego uznania.

Przepisy szczegółowe co do wykonania niniejszego artykułu ustali rozporządzenie wykonawcze.

Art. 13. Ławnikiem lub jego zastępcą może być ten, kto posiada obywatelstwo polskie, korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich, jest nieskazitelnego charakteru, ukończył 30 lat życia i włada językiem polskim w słowie i piśmie.

Od zajmowania stanowiska ławnika sądu pracy wyłączeni są wojskowi w służbie czynnej, duchowni i zakonnicy, funkcjonariusze państwowi w służbie czynnej, o ile nie są zatrudnieni w przedsiębiorstwach i instytucjach państwowych, oraz posłowie do Sejmu i senatorowie.

Powołanie na stanowisko ławnika lub jego zastępcy pracowników instytucji komunikacyjnych może nastąpić jedynie za zgodą władz przełożonych danych instytucji.

Można odmówić przyjęcia lub złożyć objęty urząd ławnika lub zastępcy, jeżeli kandydat lub ławnik, względnie zastępca:

- 1) przekroczył 60 rok życia;
- 2) jest dotknięty ułomnością, utrudniającą sprawowanie urzędu;
- 3) nie mieszka lub przestaje mieszkać w okręgu sądu pracy;

4) w poprzedniej kadencji pełnił obowiązki ławnika sądu pracy;

5) utracił charakter reprezentanta tej grupy, z której był powołany lub proponowany.

O dopuszczalności odmówienia, przyjęcia lub złożenia urzędu orzeka Minister Sprawiedliwości.

Ławnicy i ich zastępcy nie mogą doznawać utrudnień ze strony pracodawców przy pełnieniu swych obowiązków.

Art. 14. Do administracji sądowej sądów pracy i nadzoru nad nimi mają odpowiednie zastosowanie przepisy, dotyczące w tym zakresie sądów powiatowych (pokoju).

Ławnicy i ich zastępcy składają przysięgę sędziowską przed przewodniczącym sądu pracy.

Art. 15. Nazwiska i miejsce zamieszkania wszystkich członków sądu pracy winny być podane do wiadomości publicznej przez prezesa sądu okręgowego, w którego okręgu sąd pracy ma siedzibę.

Art. 16. Ławnicy i zastępcy za udział w posiedzeniach otrzymują na żądanie diety w razie udowodnionej utraty zarobku, zamiejscowi zaś nadto zwrot kosztów przejazdu; wysokość diet i kosztów przejazdu określi rozporządzenie wykonawcze Ministra Sprawiedliwości i Ministra Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Art. 17. Ławnicy, którzy bez zasługujących na uwzględnienie powodów nie przychodzą wcale na posiedzenia lub też przychodzą z opóźnieniem, albo też w inny sposób uchylają się od spełniania swoich obowiązków urzędowych, podlegają karze porządkowej do wysokości 500 zł., którą nakłada przewodniczący sądu, jak również winni zwrócić wynikłe stąd koszty sądowe w wysokości, ustalonej przez przewodniczącego. W razie późniejszego usprawiedliwienia się może przewodniczący orzeczenie swoje w całości lub w części cofnąć.

Przeciw nałożeniu kary porządkowej ławnik może się odwołać w przeciągu dni 14 do prezesa właściwego sądu okręgowego, który rozstrzyga ostatecznie.

Co do ściągnięcia i użycia kary porządkowej stosuje się tryb, przewidziany dla grzywien w postępowaniu karno-sądowym.

O zamianie kary porządkowej w razie jej nieściągalności na karę aresztu zastępczego orzeka prezes sądu okręgowego według swobodnego uznania, przyczem kara aresztu zastępczego nie może przenosić dwu tygodni.

Art. 18. Sąd okręgowy może usunąć z urzędu ławnika lub jego zastępcę:

- a) jeżeli co do niego zajdą lub staną się wiadomymi okoliczności, które wyłączają go od zajmowania stanowiska ławnika sądu pracy (art. 13);
- b) jeżeli stał się winnym poważnego naruszenia swoich obowiązków urzędowych, a w szczególności jeżeli pomimo kilkakrotnego ukarania karą porządkową nie bierze udziału w posiedzeniach sądu pracy;
- c) jeżeli utraci on charakter reprezentanta tej grupy, z której był powołany.

Decyzja sądu okręgowego jest ostateczna.

Art. 19. W sprawie wyłączenia się i wykluczenia członków sądów pracy mają zastosowanie odpowiednie przepisy postępowania sądowego cywilnego, względnie karnego, stanowiące o powodach wyłączenia się lub wykluczenia sędziów, obowiązujące w siedzibie sądu pracy.

Nadto członkowie sądu pracy powinni sami się wyłączyć i mogą być wykluczeni przez strony, jeżeli są zatrudnieni u pracodawcy, będącego stroną w procesie lub gdy zachodzą powody, wykazujące ich uprzedzenia lub stronniczość w danej sprawie.

Jeżeli wykluczony członek sądu pracy nie uzna powodu wykluczenia za słuszny, przewodniczący rozstrzyga bezzwłocznie i ostatecznie, o ile zaś chodzi o osobę przewodniczącą — rozstrzyga wyłączenie i ostatecznie prezes właściwego sądu okręgowego.

Art. 20. W sprawach cywilnych sąd pracy prowadzi rozprawy i orzeka w kompletach, składających się z przewodniczącego lub jego zastępcy, jednego ławnika z grupy pracodawców i jednego ławnika z grupy pracowników, przyczem przy rozpoznawaniu spraw robotników ławnikiem z grupy pracowników powinna być osoba, należąca do kategorii przedstawicieli robotników, a przy rozpoznawaniu spraw pracowników umysłowych — osoba, należąca do kategorii przedstawicieli pracowników umysłowych.

Przy rozpoznawaniu spraw, dotyczących gospodarstw rolnych i leśnych i przedsiębiorstw z nimi związanych, ławnikami powinny być osoby, należące do kategorii przedstawicieli pracodawców i pracowników rolnych.

W sprawach karnych prowadzi rozprawy i orzeka jednoosobowo sędzia przewodniczący lub jego zastępca.

Wszystkie zarządzenia i orzeczenia poza rozprawą wydaje przewodniczący lub jego zastępca.

Zasady, według których przewodniczący powoływać będzie na posiedzenia poszczególnych ławników i ich zastępców, określi rozporządzenie wykonawcze.

Stosownie do różnorodnych gałęzi pracy najemnej lub do zbliżonych gałęzi pracy najemnej sąd pracy może być podzielony na kilka stałych oddziałów.

Art. 21. O ile rozporządzenie niniejsze nie zawiera przepisów odmiennych do postępowania sądów pracy w sprawach cywilnych, stosuje się na obszarze sądów apelacyjnych krakowskiego i lwowskiego i sądu okręgowego cieszyńskiego przepisy obowiązującej tam ustawy o postępowaniu cywilno-sądowym, dotyczące postępowania sądów powiatowych w sprawach drobiażgowych (do 100 złotych), na obszarze zaś sądów apelacyjnych warszawskiego, lubelskiego i wileńskiego — przepisy obowiązującej tam ustawy postępowania sądowego cywilnego, dotyczące postępowania w sądach pokoju, w sprawach karnych zaś przepisy ustaw postępowania sądowego karnego, obowiązujących w siedzibie sądu pracy, a dotyczące postępowania przed sądami powiatowymi (pokoju).

Art. 22. Do rozpoznawania i rozstrzygania sporów cywilnych, należących do właściwości sądów

pracy właściwy jest ten sąd pracy, w którego okręgu miała być lub była wykonywana praca względnie znajduje się zakład pracy.

W sprawach karnych należących do właściwości sądów pracy, właściwość miejscową danego sądu pracy ustala się według przepisów dotyczących właściwości miejscowej sądów powszechnych, a obowiązujących w siedzibie sądu pracy.

Sąd pracy winien z urzędu przestrzegać swej właściwości.

Art. 23. Sprawy cywilne, należące do właściwości sądów pracy, o ile nie należą do właściwości żadnego z istniejących sądów pracy ze względu na ich okrąg, należą do właściwości sądów powiatowych (pokoju), chociażby w myśl ogólnych przepisów należały do właściwości sądów okręgowych.

Sprawy cywilne, dotyczące dozorców domowych (punkt c art. 4) do czasu utworzenia sądów pracy w poszczególnych okręgach, należą do właściwości komisji rozjemczych (ustawa z dnia 23 stycznia 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 53) w dotychczasowym zakresie ich działania (art. 39 ustęp 2).

Art. 24. W razie, gdy praca jest wykonywana w okręgu jednego sądu pracy, zakład zaś pracy znajduje się w okręgu innego sądu pracy lub też w miejscowości nie należącej do okręgu żadnego z istniejących sądów pracy, albo też odwrotnie, natenczas powód może w sprawach cywilnych wszcząć sprawę według swego uznania bądź przed sądem właściwym dla okręgu, w którym wykonywana jest praca, bądź przed sądem właściwym dla okręgu, w którym znajduje się zakład pracy.

Art. 25. Jeżeli sąd powszechny uznał prawomocnie właściwość rzeczową sądu pracy w danej sprawie, decyzyja ta wiąże sąd pracy właściwy dla danej miejscowości, w którym sprawa ta następnie toczyć się będzie. Jeżeli zaś sąd pracy prawomocnie uznał właściwość rzeczową sądów powszechnych, orzeczenie to wiąże sądy powszechne.

Art. 26. We wszystkich sprawach cywilnych pełnomocnikami stron mogą być ich dzieci pełnoletnie, rodzice, bracia i siostry, małżonkowie, osoby należące do tego samego zawodu, wyznaczeni przez stowarzyszenia zawodowe, członkowie, funkcjonariusze oraz adwokaci jako stali radcowie prawni tych stowarzyszeń, tudzież, o ile chodzi o pracodawców, urzędnicy, adwokaci jako stali radcowie prawni, zawiadowcy, zarządzający i oficjaliści.

W sprawach cywilnych, w których dopuszczalne jest odwołanie (art. 31), oraz w sprawach karnych pełnomocnikami stron mogą być ponadto adwokaci.

Art. 27. Sąd pracy winien stosownie do potrzeby oznaczyć i ogłosić określone dni i godziny, w których powód nawet bez wezwania może się stać wraz ze stroną pozwaną dla rozpoznania sprawy.

Art. 28. Sąd pracy winien wyznaczyć termin rozprawy niezwłocznie na jeden z najbliższych dni i w ten sposób, aby w przypadkach, gdy miejsce zamieszkania pozwanego znajduje się w okręgu sądowym, okres czasu od dnia doręczenia wezwania do rozprawy wynosił z reguły nie więcej jak pięć dni.

Art. 29. Na rozprawie przed sądem pracy ławnicy mają prawo zadawać pytania stronom, świadkom i biegłym.

Art. 30. W sporach, w których wartość przedmiotu nie przynosi 200 złotych, można od wyroku sądu pracy wnieść odwołanie do sądu okręgowego w ciągu 8 dni jedynie w wypadkach: 1) jawnego pogwałcenia prawa lub niewłaściwej wykładni jego, 2) pogwałcenia formalności postępowania o tyle istotnych, że wskutek niezachowania ich niepodobna przyznać orzeczeniu powagi rzeczy osądzonej, 3) przekroczenia przez sąd pracy zakresu jego kompetencji.

Wyrok sądu okręgowego nie ulega zaskarżeniu.

Sąd okręgowy w powyższych sprawach odwoławczych orzeka w składzie trzech sędziów państwowych bez udziału ławników.

Art. 31. W sporach o kwoty ponad 200 złotych oraz w sprawach karnych można od wyroku sądu pracy odwołać się do sądu okręgowego na zasadach przewidzianych w obowiązujących ustawach postępowania cywilnego względnie karnego, a dotyczących odwołań od wyroków sądów powiatowych (pokoju). Odwołanie należy wnieść pisemnie lub protokółarnie do sądu pracy w terminie czternastodniowym. Odwołanie rozstrzyga sąd okręgowy stosownie do obowiązujących w jego siedzibie przepisów postępowania cywilnego, względnie karnego, dotyczących postępowania odwoławczego w sądach okręgowych, przyczem wniesienie odpowiedzi na odwołanie oraz występowanie adwokatów jako pełnomocników stron nie jest obowiązujące. Sąd okręgowy wyznacza termin rozprawy z reguły najdalej na czternaście dni od daty wpłynięcia odwołania do tego sądu.

Termin do wniesienia odwołania oznaczony w niniejszym artykule i art. 30 liczy się od dnia ogłoszenia wyroku, a w wypadku wyroku zaoicznego od dnia doręczenia odpisu wyroku lub od dnia doręczenia nakazu wykonawczego (uchwały pozwalającej egzekucję) (ust. 4 art. 33), zależnie od tego, co wcześniej nastąpiło.

Termin do wniesienia skarg incydentalnych (rekursów) od decyzji (uchwał) sądu pracy lub jego przewodniczącego wynosi siedem dni.

Odwołanie w sprawach cywilnych wymienionych w ust. 1, oraz skargi incydentalne (rekursy) rozstrzyga sąd okręgowy w składzie jednego sędziego jako przewodniczącego oraz dwu ławników, powołanych na zasadach wymienionych w art. 12 oraz z zachowaniem zasad art. 20 ustępów 1 i 2. Rozporządzenie wykonawcze ustali tryb szczegółowy powoływania ławników do udziału w tych posiedzeniach sądu okręgowego.

Art. 32. W sprawach cywilnych, wymienionych w art. 31, można wnieść do Sądu Najwyższego środki prawne przewidziane w ustawach postępowania cywilnego obowiązujących w siedzibie danego sądu okręgowego, tylko z przyczyn wymienionych w art. 30 niniejszego rozporządzenia.

W sprawach karnych można od wyroku sądu okręgowego wnieść skargę do Sądu Najwyższego,

jeżeli ustawa postępowania karnego, obowiązująca w siedzibie sądu, zaskarżenie takie przewiduje.

Art. 33. Na obszarze sądów apelacyjnych warszawskiego, lubelskiego i wileńskiego służy sądom pracy prawo wydawania tytułów wykonawczych na mocy prawomocnych swych wyroków, jak również decyzji wydanych przez sąd w toku postępowania oraz poza rozprawą główną.

Na obszarze sądów apelacyjnych krakowskiego i lwowskiego oraz sądu okręgowego cieszyńskiego wyroki prawomocne sądów pracy i ugody przed nimi zawarte, jak również uchwały, wydane przez sąd w toku postępowania oraz poza rozprawą główną, stanowią tytuł egzekucyjny. O egzekucję prosić należy sąd powszechny, wskazany w paragrafach 18 i 19 ordynacji egzekucyjnej i egzekucję przeprowadzić w myśl postanowień tej ordynacji.

Wyroki sądów pracy, od których dopuszczalne jest tylko odwołanie w trybie art. 30, oraz wyroki sądów okręgowych, wydawane w drugiej instancji od wyroków sądów pracy, są wykonalne niezwłocznie. Sąd może na prośbę strony odroczyć wykonanie.

Przy wyrokach, od których dopuszczalne jest odwołanie w trybie art. 31, sąd pracy może na wniosek strony według swego uznania opatrzyć wyrok rygorem tymczasowej wykonalności, względnie dozwolnić egzekucję celem zaspokojenia pretensji przed prawomocnością wyroku.

Art. 34. Opłaty (należności) sądowe, z wyjątkiem opłat za doręczenie, nie będą pobierane w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza kwoty 50 złotych.

W art. 111 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570), w ustępach drugim i czwartym po wyrazie „kupieckiego” wstawia się wyrazy „lub sądu pracy”. W art. 112 tejże ustawy, punkcie 8, po wyrazie „kupieckich” wstawia się wyrazy „lub sądów pracy”.

Art. 35. W razie utworzenia sądu pracy sprawy, wszczęte przed innymi sądami w okręgu utworzonego sądu pracy przed dniem rozpoczęcia czynności przez sąd pracy, będą rozstrzygane przez sądy, które były dla spraw tych właściwe przed powyższym dniem.

Art. 36. Sądy przemysłowe, działające na podstawie ustawy z dnia 27 listopada 1896 r. o zaprowadzeniu sądów przemysłowych i o sądownictwie w sporach dotyczących się pracy, nauki i najemnego w stosunkach przemysłowych (Dz. u. p. austr. Nr. 218), przekształcone będą na sądy pracy.

Termin i sposób reorganizacji tych sądów przemysłowych w myśl przepisów rozporządzenia niniejszego ustali Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

Do czasu tej reorganizacji wymienione w ust. 1 sądy przemysłowe orzekają w dotychczasowym składzie i trybie na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 37. Po wejściu w życie prawa o ustroju sądów powszechnych z dnia 6 lutego 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 12, poz. 93) przez sądy powiatowe (pokoju), sądy okręgowe, sądy apelacyjne i Sąd Najwyższy,

o których mowa w rozporządzeniu niniejszem, należy rozumieć sądy im odpowiadające według wymienionego prawa o ustroju sądów powszechnych. Zarazem do administracji sądowej sądów pracy i nadzoru nad nimi (art. 14) będą miały odpowiednie zastosowanie przepisy powyższego prawa, dotyczące w tym zakresie sądów grodzkich, — a ławnicy zamiast przysięgi będą składali ślubowanie.

Art. 38. Wykonanie rozporządzenia niniejszego powierza się łącznie Ministrowi Sprawiedliwości i Ministrowi Pracy i Opieki Społecznej oraz innym ministrom, każdemu w zakresie jego działania.

Art. 39. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie w trzy miesiące od dnia ogłoszenia i obowiązuje na obszarze sądów apelacyjnych warszawskiego, krakowskiego, lubelskiego, lwowskiego i wileńskiego oraz sądu okręgowego cieszyńskiego.

Art. 40. Z dniem wejścia w życie rozporządzenia niniejszego traci moc obowiązującą ustawa z dnia 27 listopada 1896 r. o zaprowadzeniu sądów przemysłowych i o sądownictwie w sporach dotyczących się pracy, nauki i najemnego w stosunkach przemysłowych (Dz. u. p. austr. Nr. 218), z zastrzeżeniem przepisu art. 36, oraz wszelkie inne przepisy ustaw i rozporządzeń dotyczące się przedmiotów, przepisami niniejszego rozporządzenia uregulowanych.

Z utworzeniem sądów pracy w poszczególnych okręgach tracą moc obowiązującą w tych okręgach przepisy ustawy z dnia 23 stycznia 1920 r. o rozszerzeniu działania przepisów ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi na zatargi zbiorowe między właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi (Dz. U. R. P. Nr. 8, poz. 53) tudzież przepisy art. 4 ustawy z dnia 16 maja 1922 r. w przedmiocie powołania Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy właścicielami nieruchomości miejskich a dozorcami domowymi (Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 324), o ile temi przepisami przekazano komisjom rozjemczym rozpatrywanie sporów indywidualnych, wynikłych między właścicielami nieruchomości a dozorcami domowymi na tle niestosowania się do umów zbiorowych oraz do orzeczeń komisji rozjemczych lub Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, regulujących zatargi zbiorowe. Spory indywidualne między właścicielami nieruchomości a dozorcami domowymi, wszczęte w komisjach rozjemczych przed utworzeniem w danych okręgach sądów pracy, winny być przez te komisje ukończone.

Ponadto w razie rozszerzenia właściwości sądów pracy na sprawy dotyczące gospodarstw rolnych i leśnych oraz przedsiębiorstw z nimi związanych (ust. 3 art. 1), ulegają uchyleniu art. 19 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r. o załatwianiu zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. P. P. P. Nr. 65, poz. 394) tudzież przepisy art. 4 ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. w przedmiocie uprawnień Ministra Pracy i Opieki Społecznej do powoływania Nadzwyczajnych Komisji Rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi (Dz. U. R. P. Nr. 71, poz. 686), o ile temi przepisami prze-

kazano komisjom rozjemczym rozpatrywanie sporów indywidualnych wynikłych między pracodawcami a pracownikami rolnymi na tle niestosowania się do umów zbiorowych oraz do orzeczeń komisji rozjemczych lub Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej, regulujących zatargi zbiorowe na tych obszarach, na których orzecznictwo sądów pracy, dotyczące spraw gospodarstw rolnych i leśnych oraz przedsiębiorstw z nimi związanych, będzie wprowadzone. Jednocześnie na tych obszarach spory indywidualne, należące dotąd do właściwości komisji rozjemczych w myśl art. 19 ustawy z dnia 1 sierpnia 1919 r., przejdą do właściwości sądów pracy, względnie sądów powiatowych (pokoju), z zastrzeżeniem, że sprawy wszczęte uprzednio przed komisjami rozjemczymi będą ukończone przez te komisje.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*
Prezes Rady Ministrów i Minister Spraw Wojskowych:
J. Piłsudski

Minister: *K. Bartel*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Stawoj Sładkowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Skarbu: *G. Czechowicz*

Minister Sprawiedliwości: *A. Meysztowicz*

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
Dr. Dobrucki

Minister Rolnictwa: *K. Niezabytowski*

Minister Przemysłu i Handlu: *E. Kwiatkowski*

Minister Komunikacji: *Romocki*

Minister Robót Publicznych: *Moraczewski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej: *Dr. Jurkiewicz*

Minister Reform Rolnych: *Witold Staniewicz*

Minister Poczty i Telegrafów: *Bogusław Miedziński*

351.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej

z dnia 22 marca 1928 r.

o ustanowieniu Medalu Za Ratowanie Ginących.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 2 sierpnia 1926 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 78, poz. 443) postanawiam co następuje:

Art. 1. Ustanawia się „Medal Za Ratowanie Ginących” celem nagradzania zasług położonych przy ratowaniu tonących oraz ofiar katastrof żywiołowych.

Art. 2. Medal o średnicy 35 mm., wybity w srebrze, nosi z jednej strony wyobrażenie orła państwowego oraz w otoku napis „Rzeczpospolita Polska” (wzór Nr. 1 załącznika), na odwrocie zaś w wieńcu z liści dębowych napis „Za Ratowanie Ginących” (wzór Nr. 2 załącznika). Medal noszony jest na lewej piersi, na wstążce białej z czerwonymi brzegami, i wąskim czerwonym paskiem pośrodku. Szerokość wstążki wynosi